

Lärarhandledning

Foto: Mattias Ahlm / Sveriges Radio

TURID - EN VIKINGASAGA

Drama för unga, 9–13 år

En guide till aktiv lyssning med klassen

**BARN
RADION**
sverigesradio

Turid - en vikingasaga - radiodrama i 8 delar

Turid är en speciell kungadotter på flera sätt. Från sin mor har hon ärvt den samiska gåvan att som *noajdi* vandra i andevärlden. Av sin fostermor har hon fått *völvans* magiska krafter att sia in i framtiden. Vikingabyrn som hon växt upp i var en gång i tiden fylld av rikedomar och krigare som kunde stå emot plundrande vikingar. Men nu är hövdingen, Turids far, gammal. Svält och fattigdom breder ut sig. För att byn ska överleva är det bestämt att Turid ska gifta sig med en mäktig kungason.

Turid drömmer om att resa iväg till oupptäckta platser, lära sig skriva och undersöka sina hemliga krafter. Men när **varjagerna** anfaller byn tvingas Turid ge sig ut på en livsfarlig resa tillsammans med sin träl **Unna**. Sökandet efter trygghet slungar henne mellan stora beslut, blodiga krig och besök i andarnas värld.

”**Turid – en vikingasaga**” är ett mångbottnat historiskt äventyr som lyfter betydelsen av arv och miljö, samt belyser individens ansvar och modet att våga följa sitt sanna jag. Radiodramat passar bra för flera syften som går att koppla till de centrala innehållen i både svenska och SO.

Medverkande

Manus är skrivet av **Ida Kjellin** och **Vanja Torp**, baserat på böckerna om Turid av Elisabeth Östnäs. För regi står **Ella Lemhagen**. Musiken är skriven av **Fredrik Emilsson**.

I rollerna hörs:

Louise Radon som *Turid*

Greta Hedin som *Unna*

I övriga roller hörs bland andra **Alexandra Rapaport**, **Rolf Lydahl**, **Åsa Simma**, **Shebly Niavarani**, **Liliana Tomescu**, **Steve Kratz**, **Edvin Ryding**, **Malte Lergos** och **Melker Duberg**.

Lyssning

Hur ni lyssnar

Dramat består av åtta delar. Varje del är 15 minuter långt.

Lyssna på dator: [Turid – en vikingasaga – alla avsnitt](#)

Lyssna via mobilen: Ladda ner appen Sveriges Radio Play, som finns kostnadsfritt via App Store eller Google Play. Sök på ”Turid” i appen.

Lyssnarvänlig miljö

För att skapa rätt förutsättningar för aktivt lyssnande är det viktigt att skapa en lyssnarvänlig miljö. Se till att det finns tillräckligt med tid för att både lyssna och efterföljande samtal. Låt det inte gå för långt mellan tillfällena. Fundera gärna över om den fysiska miljön passar för att lyssna. Behöver rummet möbleras om för att skapa möjlighet att ligga på golvet, sitta på andra platser? Finns det soffor eller puffar? För att stötta elever som inte är vana lyssnare kan det vara bra att undvika distraktion. Kanske behöver det vara dämpad belysning i rummet. **Vad passar gruppen bäst?**

Visa att lyssnandet är något viktigt som är prioriterat så att alla ska få en så bra upplevelse som möjligt!

Regissören **Ella Lemhagen** tillsammans med **Greta Hedin** som *Unna* och **Louise Radon** som *Turid*.

Foto: Mattias Ahlm / Sveriges Radio

Arbetsätt

Olika arbetsmodeller för aktiv lyssnarupplevelse

En framgångsfaktor för språkutveckling är att lyssna aktivt med efterföljande diskussion och samtal. För detta finns olika tillvägagångssätt.

I lärarhandledningarna från Barnradion/Drama för Unga varvas arbetsätten för reflektion utifrån vad som passar dramat.

Loggbok

En loggbok är ett verktyg för att strukturera egna reflektioner. Dessa reflektioner kan sedan användas som utgångspunkt i gemensamma diskussioner kring dramat. En logg ska vara kort och koncis och behöver inte ta mer än 5-10 minuter att skriva.

Loggboken är elevens egen reflektionsbok och kan användas för flera loggar och behöver inte baravara kopplade till radiodramat ni lyssnar på. Tänk på att datera och rubricera så att ni lätt kan hitta mellan olika loggar när ni sedan tittar tillbaka.

Med en analog loggbok kan det vara en fördel att använda en bok som består av sidor där halva sidan eller vänstersidan är blank. Då finns möjlighet att illustrera vissa reflektioner.

EPA

Arbetsättet **EPA** (enskilt, par, alla) är en dynamiskt arbetsmodell. Den innebär att eleverna först reflekterar över en frågeställning **självständigt** och antecknar i loggbok eller på mini-whiteboards. Sedan samtalar de med en **parkamrat** och därefter lyfts tankarna upp **gemensamt i klassen**.

Vid arbetet med lyssnarupplevelse som språkutveckling passar det bra att varva de båda arbetsätten **loggbok** och **EPA**.

Post-it-Storm

För att hjälpa eleverna att samla ihop fakta och komma igång med sina tankar kan det vara bra att "brainstorma" gemensamt innan den egna reflektionen. Då är **Post-it-Storm** (en brain storm med post-it lappar) ett bra arbetsätt.

Dela ut några post-it-lappar var till eleverna. Berätta att de bara ska skriva ett ord eller en kort mening på varje post-it lapp. Tanken är att de ska skriva lappar på allt de kan komma på, utifrån en specifik frågeställning.

När eleverna har skrivit i ungefär 5-10 minuter gör ni en tankekarta med frågeställningen som utgångspunkt. Tillsammans läser ni upp en lapp i taget, och du skriver in den i tankekartan. Diskutera och förtydliga under tiden som ni bygger upp tankekartan på tavlan.

Tre spår utifrån centrala innehållet i Lgr11: svenska, historia och samhällskunskap

Turid – en vikingasaga kan lyssnas på på flera olika sätt och äventyret spänner över flera åldrar och arbetsområden. Därför är uppdragen i avsnitten 1-7 uppdelade i 3 spår. För avsnitt 8 är alla tre spår inbakade i uppdraget.

Det första spåret, huvudspåret, lyfter **språkutvecklande frågeställningar** som tränar strategier som ger läsförståelse/hörförståelse. Varje avsnitt tar upp en strategi som passar bra för avsnittets innehåll. Strategin *förstå svåra ord och uttryck* finns till alla avsnitt. Vi rekommenderar dig att gå igenom dessa ord innan ni lyssnar.

Det andra spåret tar upp frågeställningar som levandegör **historiska skildringar** från vikingatiden.

Det tredje spåret lyfter frågeställningar kring **samhällsvetenskapliga frågor** som etik, mänskliga rättigheter och demokratiska processer.

Turid en vikingasaga, del 1– Lyssna på avsnittet

“Varjagerna, dom blodtörstiga krigarna, har kommit till vår by. De färdas över haven i fartyg med blodröda segel. De stiger i land för att plundra och mörda. Måtte far och hans krigare kunna försvara byn.”

För att rädda vikingabyn från fattigdom måste Turid gifta sig med en mäktig kungason. Det vill inte Turid. Hon vill resa ut i världen, lära sig läsa och bestämma över sitt eget liv. Kan hennes samiska krafter hjälpa henne?

Nya ord och uttryck

plundra, skördar korn, skoningslös, oövervinnerlig, plikter, dräpte, ristar, åsen, trolovad, stenröset, svältvinter, törnbuskar, glänta, hydda, noajdi, bemästra kraften

Historiska begrepp

Varjager, gudinnan Frigga, trälar, offer, Blåland, Särkland, Gå i viking, ödesgudinnor, spinner livstrådar, gamla folket, Rimtursarnas land, völva

Skriv upp och prata om de historiska begreppen och nya ord och uttryck. Utgå ifrån klassens språkliga förutsättningar och låt eleverna berätta om sina erfarenheter kring orden. Gör detta inför varje lyssnartillfälle.

Förutspå

Läs eller berätta om **Turid – en vikingasaga**. Utgå gärna från texten om handlingen i början av lärarhandledningen eller ingressen till avsnittet. Låt eleverna skriva i ungefär 10 minuter vad de tror eller vet att berättelsen kommer handla om. Låt sedan de elever som vill berätta vad de har skrivit.

Poängtera att det inte finns några rätt eller fel när ni förutspår. Vi använder strategin **förutspå** för att skapa nyfikenhet och viss förförståelse.

Fortsätt att förutspå utifrån första avsnittet

Efter att ni lyssnat på första avsnittet, låter du eleverna komplettera sina tankar med dessa frågor:

- Byn är fattig och sommarens skörd är mager. Hur ska byn överleva?
- Turid vill inte gifta sig med någon hon inte träffat, vad tror du att hon kommer göra?
- Vad kommer det att ha för betydelse för Turid att hennes mamma var noajdi?

Låt eleverna skriva i ungefär 10 minuter i sina loggböcker. Om det passar bättre att arbeta med **EPA** kan eleverna istället berätta för sin parkamrat vad de förutspått och vad de vill komplettera med. Sedan låter du elevparen berätta för klassen om sina tankar.

Historia

Vad kan vi lära oss om livet i vikingabyn?

Bakgrundsljuden och dialogerna i radiodramat skapar inre bilder som levandegör livet i vikingabyn. Använd dessa intryck och avsnittets historiska begrepp och beskriv livet i byn. Här är arbetsmodellen **EPA** bra. När eleverna själva har reflekterat en stund kan det vara spännande att låta eleverna berätta för sin parkamrat och klassen hur de uppfattar livet i vikingabyn.

Samhällskunskap

Vad hindrar oss att göra det vi vill göra?

Turid vill ut och resa. Vad är det som hindrar henne? Om Turid hade levt i dag, vad hade det kunnat vara som hindrat henne att resa då? Här passar arbetsmodellen **Post-it-Storm** bra.

Turid en vikingasaga, del 2 – Lyssna på avsnittet

”Fast jag har knappt sovit i natt. Bara legat och tänkt på den där märkliga Holmi. Tänk att hon läste min hand att jag skulle få resa! Jag har alltid trott att mitt öde var att leva hela livet i den här leriga, fattiga byn. En kungadotters plikt. Men tänk om det inte är så?”

Turid får reda på att hon är en noajdi – någon som kan resa i andevärlden. Vågar hon testa sina krafter? Hemma är det värre. Njord bara hostar och hostar. Blir hennes bror någonsin frisk?

Nya ord/uttryck

plikt, brudmantel, kardas, spinnas, kalkvatten, galläpplen, alfa, beta, svassar runt, fjärran länder, andevärlden, fasansfullt, andevandrare, hårda bannor, stupat, feberyrrar

Historiska begrepp

runor, skrivskinn, Nornorna – ödesgudinnorna, livstrådar, resört, andedjur, korngröt, Valhall, mjöd, Oden, trälflicka

Börja med en kort klassrumsdiskussion om det som hände i första avsnittet och prata om historiska begrepp, nya ord och uttryck.

Skapa inre bilder

Berätta att eleverna den här gången ska lyssna och träna på strategin skapa inre bilder. Det betyder att eleven ska rita eller måla någon av de inre bilder hen får under lyssningen. Detta är en strategi som många elever vill sätta igång med så snart de lyssnat klart. Ibland kan det vara bra att ändå stanna upp och reflektera enskilt och gemensamt. Framför allt är det till stor hjälp för de elever som inte är vana att sätta ord på eller uttrycka sig genom bilder.

Lyft några beskrivande bilder från avsnitt 1 och 2, till exempel:

”Hon har inte ett svärd, utan en yxa. Men hon är lika skoningslös, och varjagerna faller döda ner vid hennes fötter.”

”Far är i mitten. Han bär sin hjälm med vingar och sin röda mantel, så att alla ska se att han är kung. Han höjer svärdet och går fram som han skördar korn. Upp, ner, upp, ner. Varje gång han sänker svärdet faller någon död ner framför honom.”

”Blåland, som ligger långt, långt borta. Människorna där har mörk hy och solen steker. Det tassar runt jättelika katter med yvig man och det finns gråa klumpiga djur med en nos som en orm, och de är större än hela vårt hus.”

”Det är ödligt... en tjock dimma... är det dag eller natt? En skugga framför mig... en varelse på fyra ben. Ett morrande hörs. Fläckig päls, spetsiga öron... En piskande svans...”

**Att reflektera i ord
innan bilden skapas
samlar tankarna**

Låt sedan eleverna försöka beskriva den inre bilden som hen tänker på med ord. Antingen skriver de i sina loggböcker eller på mini-whiteboards under ungefär 10 minuter. Här är arbetsmodellen **EPA** bra. När de har reflekterat en stund kan det vara bra att låta eleverna berätta för sin parkamrat och klassen innan de sätter igång med illustrationerna. Att reflektera i ord innan bilden skapas samlar tankarna.

Ta fram bildmaterial som passar gruppen och låt eleverna skapa sina inre bilder. Gör gärna en utställning av bilderna som skapas.

Historia

Turid berättar om Valhall för Njord. Vad får vi veta om Valhall?

Gör en **Post-it-Storm** och använd avsnittets historiska begreppen och beskriv Valhall.

Samhällskunskap

Sten ger Turid sitt skrivskinn. Varför tänker Turid använda det i smyg?

Vad menar hon med att spara det till något riktigt viktigt? Vad kommer hon skriva på det? Använd strategin att förutspå. Här är arbetsmodellen **EPA** bra. När de har reflekterat en stund kan det vara spännande att låta eleverna berätta för sin parkamrat och klassen.

Turid en vikingasaga, del 3 – Lyssna på avsnittet

”Fryser du Fafner? Jag förstår det. Den här vintern håller oss i ett järngrepp. Eller gnyr du efter Njord? Ja, jag saknar honom också. Nu har han legat till sängs i flera veckor.”

Svälten biter sig fast och värst är det för Turids träl Unna. En offerceremoni anordnas i hopp om bättre tider. När Turids styvmor Ingeborg ser in i framtiden, skriker hon av fasa...

Nya ord/uttryck

järngrepp, gnyr, lind, månadsblödning, havstång, bottenfrusen, bräcker, trakten, locksång, högsäte, ruska björkris, fisken går i stimm

Historiska begrepp

barkbröd, torkat kött, Tor, fimbulavinter, Ragnarök, blota, runkavel, völvestav, sejda, tunet, mjödhorn, vite krist, tvillingudarna, ämbar

Börja med en kort klassrumsdiskussion om det som hände i förra avsnittet och prata om historiska begrepp, nya ord och uttryck.

Göra inferenser

Efter avsnitt 3 passar det att **göra inferenser**, det vill säga lyssna mellan raderna och reflektera över vad vi vet trots att det inte sägs rakt ut.

- Unna är träl. Vad vet du om trälarnas liv i Åslunda? Vad i berättelsen gör att du vet detta?
- Turid och Unna är de enda flickorna på gården. Vad har de för relation? Vad gör att du vet detta?

Använd arbetsmodellen **EPA**. Ge eleverna ca 15 minuter för att svara på frågorna i loggboken, innan de pratar med sin parkamrat. Poängtera att de ska utgå från egna erfarenheter och ledtrådar från dramat. Och att det inte finns några rätt eller fel, det är deras egna tolkningar som ska komma fram i diskussionen sedan.

Passa på att skriva ner några egna inferenser du också. Då kan du senare under klassrumsdiskussionen visa hur du lyssnar bortom raderna.

Historia

Hur var livet som träl under vikingatiden?

Gör en **Post-it-Storm** och använd avsnittets historiska begrepp och beskriv livet som träl under vikingatiden.

Samhällskunskap

Finns det människor som lever som trälarna idag?

Gör en **Post-it-Storm** utifrån elevernas erfarenheter och kunskaper kring denna frågeställning. Låt dem sedan reflektera själva. När eleverna har reflekterat en stund kan det vara spännande att låta dem berätta för sin parkamrat och klassen om sina tankar.

Lyssna mellan raderna!

Turid en vikingasaga, del 4 – Lyssna på avsnittet

“Vi har vakat hela natten över min älskade fosterbror. Men nu på morgonen är han ännu sämre. Du får inte lämna mig ensam i världen. Snälla Njord, jag har ingen, ingen utom dig!”

Kanske var det Njords begravning som Ingeborg såg under ceremonin... Sorgen sprider sig över Åslunda. Turid vandrar i andevärlden och upptäcker att trälen Unna bär på en hemlighet.

Nya ord/uttryck

bringa, brännhet, vakat, fosterbror, galoppera, sörjande, högsäte, dödsvägen, ståtliga hingst, färdkost, följeslagare, tjutande gast, harsyra, nässlor, klöver

Historiska begrepp

Vid Tors bockar, åttabenta häst, träbottnade skor, utmarken

Börja med en kort klassrumsdiskussion om det som hände i förra avsnittet och prata om historiska begrepp, nya ord och uttryck.

Textkoppling till text

Innan ni börjar lyssna berättar du för eleverna att de ska göra en textkoppling till text när de lyssnar. Det betyder att de ska jämföra och kopplar det de hör med tidigare läs- eller lyssnarupplevelser. Till sin hjälp kommer de att få olika frågeställningar.

Berättelser om olycklig kärlek, där ungdomar inte får vara med varandra för sina familjer finns i många sagor och berättelser.

- Har du läst eller lyssnat på någon annan kärlekssaga förut? Vad hände i den?
- Har du läst eller lyssnat på någon kärlekssaga där huvudpersonen är så olycklig att hen vill dö? Vad hände då?
- Har du läst eller lyssnat på någon berättelse där personer har magiska krafter som gör att hen kan "vandra i andra världar"?

Historia

Njord ska begravas. Vad får vi lära oss om vikingatidens konungabegravningar?

Gör en **Post-it-Storm** och använd avsnittets nya ord och historiska begreppen. Gör en tankekarta som beskriver hur en begravning på vikingatiden kunde gå till.

Samhällskunskap

Turid och Unnas relation förstärks efter Njords begravning.

Vad är det som gör att relationen förstärks? Här är arbetsmodellen **EPA** bra. När eleverna har reflekterat en stund kan det vara spännande att låta dem berätta för sin parkamrat och klassen om sina tankar.

Turid en vikingasaga, del 5 – Lyssna på avsnittet

”Jag vill inte, vill inte, vill inte gifta mig! Turid stannar och andas häftigt. Jag gömmer mig bakom tuppastenen. Där jag och Njord gömde oss för så många år sen, när varjagerna kom. Åh, vad jag saknar Njord...”

En pojke. Han måste ha kommit med kung Haralds skepp. Lite äldre än jag. Tunn. Enkla kläder. En springpojke?”

Ingeborg börjar förbereda inför bröllopet. Turid vill inte träffa kungasonen och bestämmer sig för att rymma. När hon gömmer sig bakom en sten, dyker plötsligt en väldigt söt pojke upp...

Nya ord och uttryck

kungafölje, karga vinter, trolovning, hålla på sig, befästas, kasta ankar, värler, frände, spring-pojke, tunika, fruntimmer, sillabit, pålitlig, horisonten

Historiska begrepp

budet till Hedeby, tarvhuset, trälpojke, svartalv, Frej

Börja med en kort klassrumsdiskussion om det som hände i förra avsnittet och prata om historiska begrepp, nya ord och uttryck.

Textkoppling till dig själv

Under avsnitt 5 passar det bra att göra textkopplingar till sig själv. Det betyder att eleven jämför och kopplar det hen hör med egna upplevelser. Berätta för eleverna att de ska göra textkopplingar till sig själv när de lyssnar. Till sin hjälp kommer de att få olika frågeställningar.

Turid vill verkligen inte gifta sig. Trots det ordnas det en trolovningsfest.

- Har du någon gång upplevt att bli tvingad att göra något mot din vilja? Vad var det du skulle göra? Vad kände du då? Vad hände?
- Har du någon gång upplevt det Turid känner för Frode? Kan du berätta om vad du kände då? Varför tror du att det blir så?

Historia

Hur gick en trolovningsfest till under vikingatiden?

Gör en **Post-it-Storm** och använd avsnittets historiska begrepp och beskriv hur en trolovningsfest kunde gå till under vikingatiden.

Samhällskunskap

Turid är 15 år och måste gifta sig trots att hon inte vill. Detta är inte unikt för vikingatiden. I flera kulturer blir barn och ungdomar trolovade och bortgifta med någon som familjen har bestämt.

Gör en **Post-it-Storm** kring elevernas erfarenheter och kunskaper kring denna frågeställning. Låt dem sedan reflektera själva. När eleverna har reflekterat en stund kan det vara spännande att låta dem berätta för sin parkamrat och klassen om hur de resonerar kring äktenskap och kärlek.

Turid en vikingasaga, del 6 – Lyssna på avsnittet

”Skepp med blodröda segel lägger till i vår vik. Allt går så fort.
Varjagerna väller i land. Varjagerna myllrar fram. Dom är plötsligt
överallt...”

VARJAGERNA KOMMER! Ett blodigt slag utkämpas i Åslunda. Turid är inte längre bara en kungadotter, hon måste bli en krigare. Hur ska hon lyckas överleva?

Nya ord och uttryck

Väller, myllrar, plundra, farandefolket, tjära, villebråd, kringströvande, påle, förskaffar mig den äran

Historiska begrepp

völvestav, göpan, Torsåkra - handelsstaden, Fenrisulven, Midgårdsormen, Södermarken, midvinterblotet, min hird

Börja med en kort klassrumsdiskussion om det som hände i förra avsnittet och prata om historiska begrepp, nya ord och uttryck.

Förutspå

Turid måste fly och hinner bara ta med två saker: **skrivskinet** och **völvestaven**. Vad kommer de här sakerna ha för betydelse i berättelsen?

Låt eleverna reflektera själva vad de tror att skrivskinet och völvestaven kommer ha för betydelse för Turids flykt. Låt sedan de elever som vill berätta vad de har skrivit. Poängtera att det inte finns några rätt eller fel när ni förutspår.

Historia

I berättelsen används gudar och vikingaväsen/händelser som svordomar och förstärkningsord. Vilka är de och när används deras namn?

Gör en **Post-it-Storm** och låt eleverna komma på så många gudar och väsen som de kan. Fyll sedan på med de som de glömt. Diskutera varför de använd som just dessa svordomar och förstärkningsord.

Gudar: Oden, Tor, Frigg, Frigga, Frej, Freja, Tvillinggudarna
Väsen/händelser: Fenrisulven, Midgårdsormen, Tors bockar, Ragnarök

Samhällskunskap

Vilka är farandefolket? Vad har de gemensamt med Turid? Vad vet vi om farandefolkets historia och liv i dag?

Gör en **Post-it-Storm** kring elevernas erfarenheter och kunskaper kring farandefolket. Låt dem sedan reflektera själva. När eleverna har reflekterat en stund kan det vara spännande att låta dem berätta för sin parkamrat och klassen.

Turid en vikingasaga, del 7 – Lyssna på avsnittet

”Mina sinnen känns skarpare. Jag har förvandlats till göpan igen. Och där är vägen! Den leder rakt in i Torsåkra! Jag springer över taken. Snabb. Stark. Smidig. Staden sover. Allt är tyst. Men plötsligt känner jag en fientlig närvaro från öster. Från inlandet. Varenda hår i min päls reser sig! Jag ser ditåt. De kryllande ljuden ökar...

Insekter! Tusentals insekter väller över muren och in mot staden! Mot mig!”

Turid får hjälp av sin fars vän Kung Adil i Torsåkra. Hon använder sina krafter och lyckas se fiendens planer, men kan hon övertyga kungen att lyssna på en 15-årig flicka?

Nya ord och uttryck

pålar upp, skaver, för bövelen, skona mig, lägg ut, för över

Historiska begrepp

trämur runt staden, handelsman

Börja med en kort klassrumsdiskussion om det som hände i förra avsnittet och prata om historiska begrepp, nya ord och uttryck.

Skapa inre bilder

Bakgrundsljuden, dialogerna och Turids tankar skapar inre bilder som levandegör berättelsen. Berätta för eleverna att de återigen ska använda strategin skapa inre bilder.

Den här gången ska eleven rita eller måla någon av de inre bilder hen får under den här lyssningen eller någon hen har fått tidigare men inte haft möjlighet att illustrera.

Låt eleverna först försöka beskriva den inre bilden som hen tänker på med ord. Antingen skriver de i sina loggböcker eller på mini-whiteboards under ungefär 10 minuter. Här är arbetsmodellen **EPA** bra.

När de har reflekterat en stund kan det vara bra att låta eleverna berätta för sin parkamrat och klassen innan de sätter igång med illustrationerna. Att reflektera i ord innan bilden skapas samlar tankarna.

Ta fram bildmaterial som passar gruppen och låt eleverna skapa sina inre bilder. Gör gärna en utställning.

Historia

Torsåkra rustar för krig mot Varjagerna. Vad kan vi lära oss om vikingatiden från detta slag?

Gör en **Post-it-Storm** och använd historiska begrepp, beskriv hur det gick till och varför varjagerna inte lyckas inta Torsåkra.

Samhällskunskap

Turid deltar i slaget mot varjagerna. Varför gör hon det? Vad händer när hon möter en varjag öga mot öga? Vad tänker du om Turids behov om hämnd? Vad tänker du om läkekvinnans ord: "Ta vara på lodjurets sanna hjärta"?

Använd strategin **förutspå**. Här är arbetsmodellen **EPA** bra. När eleverna har reflekterat en stund kan det vara spännande att låta dem berätta för sin parkamrat och klassen.

Turid en vikingasaga, del 8 – Lyssna på avsnittet

"Jag står i fören på skeppet som ska ta mig till Hedeby. Hoppas att jag kommer hitta Frode där. Kung Haralds son. Pojken jag kysste och som jag inte lyckats glömma..."

Turid och Unna färdas på ett skepp över havet som tar dem till Hedeby. Hon hoppas att Frode vän-tar på henne. Tänk om han inte överlevde vikingarnas blodiga strider?

Nya ord och uttryck

fören, packutrymmet, utskänkning, gränden, oskälige kräken, välsigna

Historiska begrepp

havsgudinnan Ran, fribrev, kungsgården, fria ätter

Börja med en kort klassrumsdiskussion om det som hände i förra avsnittet och prata om historiska begrepp, nya ord och uttryck.

Sammanfatta det viktigaste, ta ut essensen och budskap

Eftersom avsnitt 8 är det sista avsnittet passar det bra att använda strategin *sammanfatta, ta ut essensen och budskap* efter att ni har lyssnat. Låt eleverna sammanfatta berättelsen och fundera på vad författaren vill säga oss med Turid en vikingasaga?

Denna saga är unik på så sätt att den kan sammanfattas utifrån två livsöden, Turids eller Unnas. Prata om detta innan ni börjar sammanfatta och skriv sedan upp på tavlan:

Turid

Början - Turid upptäcker att hon är Noajdi. Turids trolovning blir inte som hon trott. Varjagerna kommer.

Mitten - Turid och Unna flyr. De träffar farandefolket. Turid får göpans krafter.

Slutet - Turid hjälper Kung Arild att besegra varjagerna. Hon träffar Sten och reser till Hedeby. Där träffar hon Frode.

Unna

Början - Unnas liv som slav i Åslunda. Hennes kärlek.

Mitten - Unna och Turid flyr. Unnas liv som träl under flykten.

Slutet - Unna berättar om sin bakgrund och sina drömmar.

Vad vill Elisabeth
Östnäs säga oss?
Vad tror du?

Gör en **Post-it-Storm** och sortera stödorden utifrån Turids eller Unnas öden. När ni gjort tankekar-torna och pratat om innehållet använder ni arbetsmodellen EPA och reflekterar en stund över budskapet. Skriv på tavlan:

Vad säger **Turid – en vikingasaga** oss?

Poängtera att det inte finns några rätt eller fel när vi tolkar budskap. När de skrivit ner sina tankar i loggboken eller på mini-whiteboards berättar de för sin parkamrat om sin tanke. Gör sedan en sam-manställning av elevernas reflektioner på tavlan.

Att göra efter att ni lyssnat klart: Historiska berättelser eller dikten om mig

Vi hoppas att Turid en vikingasaga skapar tankar och reflektioner hos eleverna, som utvecklar dem på flera plan. Det kan göra att ni kommer känna ett behov av att göra ett tydligt avslut med en slutprodukt.

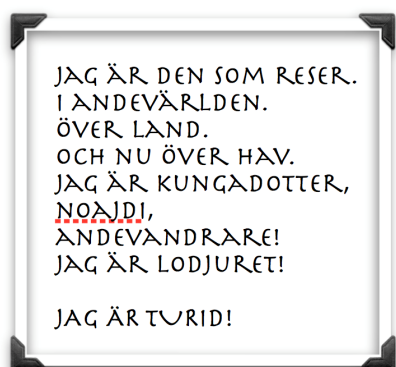
Denna avslutande uppgift kan vara analog eller digital och förhoppningsvis bli något som eleverna med stolthet kan visa upp för andra.

Historiska berättelser

Använd de historiska begreppen och stödorden från tavlan. Låt eleverna skriva en egen historisk berättelse om vikingatiden, eller om Turids eller Unnas öden. Sätt ihop text med en eller flera bilder, använd gärna de som eleverna redan har gjort. Jobba direkt på papper eller digitalt.

Dikten om mig

Turid beskriver sig den som reser:

Hur skulle du beskriva den du är?

Vem är du? Vad gör du? Vad vill du göra? Vad är du stolt över?

Låt eleverna skriva ner några ord som beskriver hen. Arbeta gärna i par så en kamrat kan hjälpa till, precis som Unna hjälpte Turid. Berätta att eleven sedan ska skriva ner orden på liknande sätt som Turids reflektion i slutet av sagan.

Det vill säga med tre till fyra meningar som börjar med "Jag är..."

Låt det bli en dikt att vara stolt över!